

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลของการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันและการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันที่มีต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานที่เสนอได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันจะตัดสินใจชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มควบคุม

จากการศึกษาผลของการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันที่มีต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยอาศัยแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura นั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 6) กล่าวคือนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบทันที หลังจากที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันแล้วได้เปลี่ยนมาตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ยังคงตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบทันทีเป็นส่วนใหญ่

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้ผลที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่กล่าวว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้จากการสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นที่เป็นตัวแบบนอกเหนือจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะในเด็กนั้นเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การกระทำตามตัวแบบมากที่สุด (Bandura 1977: 73) โดยตัวแบบนั้นอาจเป็นตัวแบบที่มีชีวิตจริง (live model) หรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic model) ที่บุคคลสังเกต ฟัง หรืออ่าน โดยผ่านสัญลักษณ์อื่น ๆ ซึ่งเมื่อเด็กมีความสามารถในการใช้ทักษะทางความคิด และมีพัฒนาการทางภาษาที่เพียงพอแล้ว การเสนอตัวแบบในรูปของบอกเล่าด้วยคำพูดจะสามารถเป็นตัวชี้แนะให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมได้นอกเหนือจากการเสนอในรูปของพฤติกรรม (Bandura 1969: 145; 1986: 72) โดยที่การเสนอตัวแบบในรูปของคำพูดสามารถที่จะใช้กันได้อย่าง

กว้างขวาง ในขณะที่การเสนอตัวแบบในรูปของพฤติกรรมจะมีข้อจำกัดในเรื่องของความสะดวก และระยะเวลาที่ใช้ (Bandura 1986: 70)

ผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 1 นี้จะเห็นว่าได้ผลที่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Nisan and Koriat (1984: 492-503) ที่พบว่าการใช้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันไม่มีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของเด็ก ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมได้กล่าวว่าการที่บุคคลไม่สามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจได้นั้น เนื่องจากเด็กยังขาดทักษะที่จำเป็นหรือเพราะเงื่อนไขของรางวัลที่เด็กจะได้รับนั้นไม่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญเพียงพอที่เด็กจะต้องรอคอยเพื่อรับรางวัลนั้น (Pervin 1984: 424) ดังนั้นการที่ผลการวิจัยของ Nisan and Koriat ได้ผลไม่สอดคล้องกับทฤษฎีนั้นอาจเนื่องมาจากประเด็นเงื่อนไขของรางวัลที่เด็กได้รับนั้นยังขาดคุณค่าหรือความสำคัญที่ไม่เพียงพอสำหรับเด็ก นอกจากนี้ การศึกษาของ Nisan and Koriat ก็ไม่ได้มีการสำรวจรางวัลที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างก่อนดำเนินการทดลอง แต่เป็นการให้เด็กเลือกรับชอคโกแลต 1 แท่ง ในทันทีหรือรอรับชอคโกแลต 2 แท่งในวันรุ่งขึ้น จึงอาจเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้การใช้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันกับการตัดสินใจเลือกรับรางวัลจึงไม่มีผลเพียงพอที่จะทำให้เด็กชะลอการได้รับความพึงพอใจ สำหรับในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้มีการสำรวจรางวัลเพื่อใช้ในการทดลองที่กลุ่มตัวอย่างชอบและอยากได้ก่อนดำเนินการทดลอง เพื่อให้แน่ใจว่ารางวัลที่ใช้มีคุณค่าและมีความสำคัญสำหรับเด็ก ประกอบกับรางวัลที่เด็กจะได้รับนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ถึง 3 รายการ เพื่อให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกรับรางวัลที่ชอบและมีคุณค่าเหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละคนด้วย โดยในกรณีที่เด็กเลือกรับรางวัลแบบชะลอเด็กสามารถเลือกรับรางวัลที่เป็นขนมชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันก็ได้จำนวน 2 ถุง (กล่อง) จึงพอสรุปได้จากประเด็นเงื่อนไขของรางวัล ทำให้ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ Nisan and Koriat

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ผลที่สอดคล้องและสนับสนุนงานวิจัยอื่น ๆ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการชะลอการได้รับความพึงพอใจตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่มีการเสนอตัวแบบประเภทต่าง ๆ กัน ดังการศึกษาของ Bandura and Mischel (1965: 289-305) ที่ศึกษาการเสนอตัวแบบที่มีชีวิตจริง (live model) ในรูปของพฤติกรรมจริง และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic model) ในรูปของการอ่านพฤติกรรมของตัวแบบในการเลือกรับรางวัล ซึ่งพบว่าการศึกษาการเสนอตัวแบบทั้ง 2 ประเภท มีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของเด็กทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล อีกทั้งการศึกษาของ Staub

(1972: 166-177) จากการเสนอตัวแบบที่มีชีวิตจริง (live model) ในรูปของพฤติกรรมจริง และการศึกษาของ Yates (1974 cited by Comstock et al. 1978: 252) จากการเสนอตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic model) โดยใช้โทรทัศน์ ต่างก็พบว่า การเสนอตัวแบบมีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของเด็ก

ขณะเดียวกันจากการศึกษาของ Dorr and Fey (1974: 335-341) ยังพบว่า การเสนอตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูดหรือการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันนั้นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทางจริยธรรมของเด็กทั้งในเชิงปรนัย (objective morality) และเชิงอัตวิสัย (subjective morality) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเสนอตัวแบบในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูด ยังมีผลต่อความสามารถด้านอื่น ๆ ของเด็ก อีกทั้งการเสนอตัวแบบในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูด ยังเป็นการเสนอตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่ตาบอดและมีความบกพร่องทางสายตาดำย (Burlison 1973 cited by Bandura 1986: 71)

นอกจากนี้แล้วผลการวิจัยในระยะติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 10) นั่นคือนักเรียนที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันในระยะทดลองยังคงตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันยังคงมีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจ กล่าวคือนักเรียนยังคงตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอ

สรุปได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ได้ผลที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ โดยสนับสนุนแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่ว่าความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้จากการสังเกตบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นตัวแบบ โดยตัวแบบที่เสนอนั้นอาจเป็นการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกัน อันเป็นตัวแบบที่เสนอในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูด ทำให้เด็กได้สังเกตพฤติกรรมการเลือกรับรางวัลของเด็กคนอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากการเลือกรับรางวัลของตน เป็นการกระตุ้นและช่วยชี้แนะให้เด็กได้มีการคิดใหม่อีกครั้ง เพื่อทบทวนการตัดสินใจเลือกรับรางวัลที่ตนจะได้รับประโยชน์มากกว่า นั่นคือการเลือกรับรางวัลแบบชะลอหรือการชะลอการได้รับความพึงพอใจนั่นเอง

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันจะตัดสินใจชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มควบคุม

ในการศึกษาผลของการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันที่มีต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีพื้นฐานตามแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ Piaget นั้นพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 7) กล่าวคือนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบทันทีได้เปลี่ยนมาตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอหลังจากที่ได้มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้ผลที่สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ Piaget ที่กล่าวว่าความสามารถในการพิจารณาถึงปัญหาที่มีอยู่ใน 2 ลักษณะพร้อม ๆ กัน เช่น ระยะเวลากับปริมาณหรือคุณค่าของรางวัลที่จะได้รับนั้นเด็กจะมีความสามารถนี้เมื่อเข้าสู่ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (Concrete Operational-Stage) (Crain 1985: 105; Nisan and Koriat 1984: 493) ซึ่งเป็นระยะที่เด็กสามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กสามารถคิดในเชิงเหตุผลและนำเอามาคิดประกอบในการตัดสินใจ ดังนั้นการที่จะให้เด็กที่ไม่สามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจสามารถพัฒนาความสามารถนี้ให้มีขึ้นมาได้จะกระทำได้โดยการให้เด็กเกิดความขัดแย้งทางความคิด (cognitive conflict) หรือเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์ (disequilibrium) เพื่อก่อให้เกิดการปรับโครงสร้างทางความคิด (cognitive restructuring) ที่นำไปสู่การมีสภาวะสมดุลย์ที่สูงขึ้น (Ginsburg and Opper 1969: 172; Piaget and Inhelder 1969 cited by Nisan and Koriat 1984: 501)

การคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งทางความคิดหรือเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์ เด็กจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับโครงสร้างทางความคิดของตนใหม่อีกครั้งหนึ่ง จากการให้เด็กได้คิดและบอกถึงเหตุผลของการชะลอการได้รับความพึงพอใจทำให้เด็กเห็นถึงข้อดีและผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับถ้าหากสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจออกไปได้

ผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 2 นี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Nisan and Koriat (1984: 492-503) ที่พบว่า การคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันกับการตัดสินใจเลือกรับรางวัลของ

เด็กตามแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ Piaget มีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจ รวมทั้งยังมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้เด็กเกิดความขัดแย้งทางความคิดหรือเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์โดยการให้การใช้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) เพื่อพัฒนาความสามารถหรือมโนทัศน์ของเด็กในด้านอื่น ๆ ได้แก่ Silverman and Geiringer (1973: 815-820) และกาญจนา ผ่านสำแดง (2528) พบว่ามีผลทำให้เด็กมีมโนทัศน์ในการอนุรักษ์ (conservation) เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้แล้ว ศรีสุตา พิสิทธิ์ศักดิ์ (2527) พบว่าเด็กสามารถลดการยึดตนเป็นศูนย์กลาง (egocentrism) ลงได้เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเด็กที่ไม่ยึดตนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากจะพบว่า การคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจในระยะทดลองแล้ว ผลจากการศึกษาในระยะติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ยังพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมีความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 11) นั่นคือนักเรียนที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันในระยะทดลองยังคงตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันยังคงมีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของเด็ก

สรุปได้ว่าผลการวิจัยได้ผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ โดยสนับสนุนแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ Piaget ที่ว่าความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจนั้นสามารถที่จะพัฒนาให้เด็กมีได้โดยการให้เด็กเกิดความขัดแย้งทางความคิด (cognitive conflict) หรือเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์ (disequilibrium) จากการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันเพื่อก่อให้เกิดการปรับโครงสร้างทางความคิดที่จะนำไปสู่การมีสภาวะสมดุลย์ที่สูงขึ้นต่อไป

จากสมมติฐานที่ 1 และ 2 จะเห็นได้ว่าผลจากการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานทั้งสอง กล่าวคือ การให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันอันเป็นการเสนอตัวแบบในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูดตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura และการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันตามแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ Piaget พบว่ามีผลทำให้เด็กสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจได้ แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้ทราบผลของตัวแปรทั้งสองที่ศึกษามากขึ้นว่าการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันและการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมีผลต่อการชะลอการได้รับ

ความพึงพอใจแตกต่างกันหรือไม่ จึงทำการ เปรียบเทียบผลของตัวแปรทั้งสองดังในสมมติฐาน
ที่ 3

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันจะตัดสินใจ
ชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่
ขัดแย้งกัน

การเปรียบเทียบผลของการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันและการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันที่มี
ต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับ
ข้อมูลที่ขัดแย้งกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 8) กล่าวคือนักเรียนใน
กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เคยตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบทันทีได้เปลี่ยนมาตัดสินใจเลือกรับรางวัล
แบบชะลอภายหลังจากที่ได้มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมากกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่ง
ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

ผลการวิจัยได้ผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้โดยพบว่า การให้เด็กเกิดความ
ขัดแย้งทางความคิดหรือเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์โดยการให้เด็กคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกัน ทำให้
เด็กสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจได้มากกว่าการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกัน อันเป็นการเสนอ
ตัวแบบในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูด ทั้งนี้เนื่องจากการเสนอตัวแบบด้วยวิธีดังกล่าวมีข้อจำกัด
ที่ปริมาณของข้อมูลที่เด็กจะได้รับและการให้ความใส่ใจของเด็กที่มีต่อตัวแบบในรูปของการบอกเล่า
ด้วยคำพูด (Bandura 1986: 72) จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เด็กบางคนยังคงตัดสินใจ
เลือกรับรางวัลแบบทันที

นอกจากนี้แล้วเมื่อพิจารณาถึงแหล่งของการเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์นั้นสามารถเกิดขึ้น
ได้จาก 2 แหล่งด้วยกัน (Langer 1969: 138; Strauss cited by Snyder and
Feldman 1977: 937) คือการเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์จากภายนอก (external disequili-
brium) และการเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์จากภายใน (internal disequilibrium) โดย
ที่การให้เด็กคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันนั้นเป็นการทำให้เด็กเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์จากภายในที่เด็ก
มีความขัดแย้งภายในโครงสร้างทางความคิดของตนที่มีอยู่ ซึ่งเด็กจะใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขความ
ขัดแย้งภายในโครงสร้างทางความคิดโดยที่ผู้วิจัยมีการกระตุ้นให้เด็กได้คิดและบอกถึงเหตุผล
โดยการสมมติว่าตนตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอ ดังนั้นเด็กจะเกิดสภาวะที่ไม่สมดุลย์จาก

การได้คิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกัน ทำให้เกิดกระบวนการสมมูลย์เพื่อปรับโครงสร้างทางความคิดที่สูงขึ้น คือเห็นประโยชน์ของการรอคอยจึงทำให้ตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอ ในขณะที่เดียวกัน การให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันนั้นเปรียบเทียบกับทำให้เด็กเกิดสภาวะที่ไม่สมมูลย์ขึ้นจากภายนอก อันเกิดจากการได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันกับโครงสร้างทางความคิดที่เด็กมีอยู่ในขณะนั้นนอกเหนือจากเป็นการเสนอตัวแบบในรูปของการบอกเล่าด้วยคำพูด แต่อย่างไรก็ตามการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันนั้นผู้วิจัยเพียงแต่เสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกับการตัดสินใจเลือกรับรางวัลเท่านั้น โดยไม่ได้มีการกระตุ้นให้เด็กได้มีการคิดเพื่อตระหนักถึงข้อมูลที่ขัดแย้งนั้น เพื่อทำให้เด็กได้มีการคิดหรือเกิดสภาวะที่ไม่สมมูลย์ ซึ่งในเด็กบางคนอาจเกิดความขัดแย้งทางความคิดหรือเกิดสภาวะที่ไม่สมมูลย์ เพียงแค่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันเท่านั้น เด็กก็สามารถคิดได้เองโดยไม่ต้องให้ผู้วิจัยกระตุ้นแต่อย่างใด ดังนั้นจึงทำให้เด็กที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่าเด็กที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

นอกจากการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่าการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันในระยะทดลองแล้ว ในระยะติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันยังคงสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดังตารางที่ 12) กล่าวคือในระยะติดตามผลนักเรียนที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอมากกว่านักเรียนที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันยังคงมีผลต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่าการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

สมมติฐานที่ 4 ในการติดตามผล 2 สัปดาห์ต่อมานักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน กลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกัน และกลุ่มควบคุมในแต่ละกลุ่มจะตัดสินใจชะลอการได้รับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันไปจากในระยะทดลอง

การศึกษาผลของการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันและการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันที่มีต่อการชะลอการได้รับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะติดตามผล หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองไป 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยยังต้องการทราบถึงการเลือกรับรางวัลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ว่ามีความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจในระยะทดลอง

และระยะติดตามผลแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และต้องการทราบถึงประสิทธิภาพของการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกัน และการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันในระยะติดตามผลนั้นยังคงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับรางวัลของเด็กเหมือนกับในระยะทดลองหรือไม่ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันตัดสินใจเลือกรับรางวัลในระยะทดลองและระยะติดตามผล ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดังตารางที่ 14) นั่นคือในระยะติดตามผลนักเรียนที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันและนักเรียนที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันมีความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันไปจากในระยะทดลอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันและในกลุ่มทดลองที่มีการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันยังคงมีการชะลอการได้รับความพึงพอใจต่อไปจนถึงในระยะติดตามผล

ผลจากการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ในส่วนที่ว่าในระยะติดตามผลความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็นผลมาจากประสิทธิภาพของการได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันหรือการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกัน ผลที่ได้นี้ยังแสดงให้เห็นว่าการที่เด็กได้มีประสบการณ์ตรงในระยะทดลองที่สามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจได้สำเร็จนั้นทำให้เด็กได้มีการประเมินตนเองว่าสามารถที่จะอดทนเพื่อรอคอยรับรางวัลที่มากกว่าในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้นได้ และยังเกิดความไว้วางใจต่อผู้วิจัยว่าจะนำเอารางวัลมาให้กับตนถ้าตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลออย่างที่เคยได้รับมาแล้วในระยะทดลอง เนื่องจากถ้าตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอจะได้รับบัตรแลกรางวัลเพื่อนำไปแลกรางวัลในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้นได้ ดังนั้นในระยะติดตามผลเด็กจึงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลออีกนอกเหนือไปจากประสิทธิภาพของการได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกันและการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกัน

สำหรับผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของจำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ตัดสินใจเลือกรับรางวัลในระยะทดลองและระยะติดตามผล พบว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมตัดสินใจเลือกรับรางวัลในระยะทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 14) โดยในระยะติดตามผลนักเรียนในกลุ่มควบคุมสามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจได้มากกว่าในระยะทดลอง กล่าวคือนักเรียนในกลุ่มควบคุมตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอเพิ่มมากขึ้น ผลจากการวิจัยในระยะติดตามผลของกลุ่มควบคุมได้ผลที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเป็นผลมาจากการที่เด็กได้สังเกตเห็นเพื่อนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่อยู่ในห้องเรียนเดียวกันกับตนตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอแล้วได้รับรางวัลมากกว่าในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการสังเกต

โดยมีเพื่อนเป็นตัวแบบทำให้เด็กเกิดความตระหนักว่าการเลือกรับรางวัลแบบชะลอจะก่อให้เกิดประโยชน์และผลดีแก่ตนมากกว่าการเลือกรับรางวัลแบบทันที นอกจากนี้อาจเป็นเพราะหลังจากที่เด็กได้รับการทดลองไปแล้วเด็กในกลุ่มควบคุมได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเด็กในกลุ่มทดลองโดยได้มีการพูดคุยถึงการตัดสินใจเลือกรับรางวัลว่าเลือกรับรางวัลแบบใด และได้มีการอธิบายถึงเหตุผลในการเลือกรับรางวัลนั้น ๆ ของตน ทำให้เด็กที่เลือกรับรางวัลแบบทันทีในกลุ่มควบคุมเปลี่ยนมาตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอมากขึ้นในระยะติดตามผล ประกอบกับความไว้วางใจของเด็กที่มีต่อผู้วิจัยว่าจะนำเอารางวัลมาให้ถ้าตนตัดสินใจเลือกรับรางวัลแบบชะลอจากการได้เห็นเด็กคนอื่น ๆ ที่เลือกรับรางวัลแบบชะลอได้รับบัตรแลกรางวัลแล้วสามารถนำไปแลกรางวัลได้จริงในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น ดังนั้นด้วยประเด็นที่อธิบายมาแล้วข้างต้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจมากขึ้นในระยะติดตามผล

สรุปผลของการวิจัยครั้งนี้พบว่า การให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันและการคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกัน มีผลต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้สามารถชะลอการได้รับความพึงพอใจได้ โดยที่การคิดหาเหตุผลที่ขัดแย้งกันนั้นจะทำให้เด็กชะลอการได้รับความพึงพอใจมากกว่าการให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกัน สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ผู้ที่ปกครองและพ่อแม่สามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาความสามารถในการชะลอการได้รับความพึงพอใจของเด็ก เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีงามด้านหนึ่งให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตนเองและสังคม อันก่อให้เกิดประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน มีความพึงพอใจระหว่างบุคคลเมื่ออยู่ในสังคมภายนอก ตลอดจนประสบความสำเร็จในหน้าที่การทำงานเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตข้างหน้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย